



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,  
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

**Regnault, Valère <1543-1623>**

**Mogvntiæ, 1617**

Cap. 29. De Religionem egressis,

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)



Quintus modus est ex vi officij. Si enim Religiosus habeat beneficium curatum, non impeditur hac constitutione prelatum suis omnibus, quae tenentur ex pastoralis officio. Sextus est extrema necessitas articuli mortis, quoad abolitionem ab excommunicatione. In illo enim ex Concilio Trid. sess. 1. cap. 7. sub finem, omnes Sacerdotes quoslibet poenitentes a quibusvis peccatis & censuris absolvere possunt. Quoad ceteras vero actiones, non sunt tanta necessitas quanta abolitionis a peccatis, quae praerequitur abolitionem ab excommunicatione: nisi quod difficultas sit de administratione Eucharistiae suo loco tractanda. Hic pro praxi monendum est tantum: cum talis occurrerit casus, in quo si is cuius est dare licentiam omnino eam daret, si adesset (vt quando id omnino requireretur ad tranquillandam moribundi conscientiam, aut ad vitandum populi scandalum) Religiosum posse eam administrare, tanquam casu occurrente in quo excusetur.

## CAPVT XXIX.

## De religionem egressis.

## SUMMARIUM.

- 412 Transitus a religione laxiori ad arctiorem licitus.  
 413 Quatenus licitus sit transitus ad eque aut magis laxam.  
 414 Quae religio censenda arctior.  
 415 Documentum de iis qui a religione dimittuntur.  
 416 Distinctio inter eiectionem, fugitivum, & apostatam.  
 417 Eiectus ad religionem reuocatus tenetur redire, non tenetur autem transire ad alium ordinem.  
 418 Tenetur absolute ad obseruationem castitatis: ad obseruationem vero obedientiae religiosa tantum tenetur animi proposito, si contingat ipsum reuocari.  
 419 Quo habitu vti debeat.  
 420 Quatenus tenetur ad obseruationem paupertatis, & cui acquirit ea quae non fuerint sibi necessaria.



I sunt in quintuplici differentia. Quidam enim egressi sunt animo transeundi ad aliam religionem, quidam sunt dimissi, quidam eiectione, quidam fugitiui, & quidam Apostatae: de quibus aliquid documenta addemus spectantia ad specialem rationem iudicandi de peccatis ipsorum.

412. Primum est, transitum a religione laxiori ad arctiorem licitum esse de iure communi. Pro quo est textus satis expressus in cap. Sane, De regularibus, & expressissimus in cap. Licet, eodem titulo. Ex quo praeter approbationem, talis transitus, duo habentur notatu digna. Prius est, tali transitui non obstat, quod religio ipsa laxior priuilegium habeat a Sede Apostolica, vt Religiosi ipsius nequeant ad arctiorem religionem transire, eo quod id videatur illi ea ratione concessum, vt verbus eiusdem textus vtar, ne quis ex temeritate & leuitate, in iacturam vel in iniuriam sui ordinis, sub praetextu maioris religionis, ad alium ordinem transuolaret, sicut a multis erat praesumptum. Posterior est, transeundi licentiam esse petendam a Praelato religionis, a qua transitur: quae licentia si irrationabiliter negetur, proterua indistincti Praelati contradictio non obstat, quin subditus libere possit adimplere sanctioris vitae propositum.

413. Secundum est: transitum ab vna religione ad aliam aequae laxam aut laxiorem, licitum esse posse interueniente Superioris dispensatione, & iusta causa. Hoc certi iuris esse, & ab omnibus concedi notat Azor canonistis pro eo citatis, in lib. 12. primae partis Moral. Instit. cap. 14. quaest. 8. Et confirmatur, quia ad talem transitum iustificandum sufficere possunt potestas Superioris cum causa iusta: cum sufficiant ad voti relaxationem: nec aliud sit, quod obstat eidem transitui, quam obligatio voti emissi de obseruanda perpetua castitate, paupertate, & obedientia in tali ordine.

Is autem Superior est Episcopus si monasterium transeuntis sub eo sit: sin sit exemptum a iurisdictione Episcopi, est eiusdem Praelatus: qui habens auctoritatem quasi Episcopalem, potest eam facultatem dare, quando periculum

alicuius momenti viger, vel ad Romanum Pontificem difficilis est aditus, prout habet idem Azor. Cui adde ex Sylu. in verbo Religio 4. quaest. 2. debere interuenire consensum Capituli: quoniam res ea est vna de maioribus negotiis monasterij, in quibus talis consensus requiritur toler.

414. Causa vero iusta, quae praeter auctoritatem Superioris requiritur ad eundem transitum licitum, est primo, si collapsa sit disciplina in religione strictiore. Secundo, si odia & similitates in ea vigeant, quibus destruitur charitas, sine qua perfectio religiosa nequit consistere, vt nemo ignorat. Tertio, si Religiosus petens transire, sit alius ex otus. Quarto, si ob corporis debilitatem, idem non possit ferre suae religionis rigorem. Multa alia de hoc transitu habent tum alij, tum maxime Syluester in verbo Religio 4. & Azor in citato cap. 14. & in sequenti 15. apud quos videnda possumus relinquere; contenti obiter monuisse quod ex communi canonistarum sententia Leon. Lessius habet De iust. & iure lib. 2. cap. 41. dubit. 13. sub initium.

Religionem arctiorem, in censeri, quae est arctioris obseruantiae, ita vt in ea possit quis tutius & melius salutem suam operari. Ad quod facit, quod possit ex memorato cap. Licet §. Quia tamen, satis intelligi. transitum illum ad arctiorem, concessum esse ob tutiorem vitae agenda rationem: adeo vt religio suppeditatix eiusmodi rationis & magistra, videri possit arctior, tanquam parens vitae tutioris & securioris; quantumcumque alia religio cui comparatur sit rigidior: aut etiam fructuosior, & alior prout habet Azor in citato cap. 14. quaest. 2. sub finem.

Debet autem Confessarius talem transitum meditantem, si ei se offerat, monere in eodem cap. Licet, §. Quo circa, significari esse a temeritate & sinistra intentione cauedum: atq; ad intentionem melioris vitae, addendam maturam deliberationem, & sapientium consilium. Talem transitum, nisi illum cohonestet necessitas aut vtilitas notabilis, non esse laudabilem, iuxta D. Thomam 2. 2. 189. art. 8. tum quia ex coplerumq; scandalizantur qui relinquuntur: tum quia ceteris paribus facilius proficit quis in religione quam consuevit, quam in illa quam non consuevit. Accedit illud h. Pauli in priori ad Corinth. cap. 7. vnusquisque in vocatione qua vocatus est, permaneat.

415. Tertium documentum est: Ex iis qui a religione dimittuntur, quosdam nodum esse religioni adstrictos; vt Nouitios, qui tempore probationis inuenti inepti dimittuntur: talesq; manent liberi, praesertim cum egredi positum fuerit in ipsorum arbitrio prout habitum est in praeced. cap. 2. propositione vltima. Quosdam vero adstrictos quidem esse religioni in qua emittunt vota, sed religionem non esse ipsi adstrictam (etiamsi vere sint Religiosi) eo quod talia vota ipsorum simplicia sint, non autem solemnia neque professio, per quam reciproce, & Religiosus obligatus sit religioni ad manendum, perseverandumque in ea; & vicissim religio sit obligata ad eum retinendum, ac tractandum tanquam filium, nisi se reddat ei noxium. Quae cum ita sint, possunt tales dimitti, quando adfuerint iustae causae: quales censentur haec: quod nolint corrigi, & emendari, aut quod crimen commiserint ratione cuius religioni timeret infamia, aut quod impedimentum haberent, cum quo rationem essentiali, valdeque graui in ea religione, non fuissent admissi, si illud detrexissent. Quae de re paulo plenius Leon. Lessius in seq. dub. 14. quem videat qui volet. Contenti esse possumus addere quod ille in num. 107. tangit. Cum vota praedicta sic fiant vt eorum emissionem Religiosus obligetur ordini in quo sunt; non autem ordo ipsi: ea tacite includere conditionem hanc, Si ordo me retinere voluerit. Vnde potest deduci, quod per dimissionem quae idem ordo recusat omnino talem retinere: de eo in conscientia posse iudicari; vt de relicto in sua libertate: etiamsi non vacet crimine, si perfide eidem dimissioni occasionem dederit.

416. Quartum documentum est. Eiectus a fugitiuo & apostata distingui; quod eiectione recedat compulsus a Superioribus, bonum commune procurantibus: mandando executioni illud, quod in cap. Refecanda 24. quaest. 3. habetur ex D. Hieronymo. Refecanda sunt putridae carnes, & scabiosa ouis a caulis repellenda, ne tota domus, massa,



corpus, & pecora ardeant, corrumpantur, putrescant, intereant. Fugitiuus vero & apostata recedat sua voluntate: ille quidem vt sit extra potestatem Superioris, & ad tempus libere vegetetur, interea animum habens redeundi: hic vero, vt deserat suum statum.

Quintum documentum est. Haud dubium esse, quin & fugitiuus & apostata maneat obligati ad omnia quae religionis sunt, peccareque illorum transgressione, non minus quam si essent in suo monasterio; cum nõ debeant ex nequitia sua reportare cõmodum: & vt supponimus, ex sola ipsorum praua voluntate pendeat, quod non sint in monasterio, ita vt nequeant per impossibilitatẽ excusari. Quae si contingeret ex eo, quod Religio nollet eos retinere: iudicandum esset de ipsis tanquam de eiectis eo modo quo paulo post dicitur.

Porro tales se ad confessionem offerentes, etsi ad hoc admitti possint vt salubribus monitis iuuentur, iuxta cap. Quod quidam, De Poenit. & reuiss. non tamen vt sacramentaliter absoluantur: quia pro vere poenitentibus non sunt habendi, quia nondum submittunt se correctioni suorum Superiorum: ad quos proinde oportet ipsos remittere. De eiecto vero, non potest eadem facilitate iudicari; nam multa sunt quae de eo vocantur in dubium, vt licet videre apud Azonum in citato lib. 12. cap. 16. & 17. de quibus ipse legendus est, quia possumus contenti esse aliquot documentis quae valent ad directionem Confessarij, talium sacramentalem confessionem excipientis.

417.

Sextum ergo documentum est. Eiectum teneri ad religionem reuerti, si à suis Superioribus reuocetur. Ad quod facit, quod reuerti nolens excommunicari praecipitur in cap. finali, De regularibus. Facit & ratio, quia ex vi votum & professionis suae, tenetur vsque ad mortem manere in sua religione. Vnde cum sit ei potestas ad illam redeundi, tenetur redire, ad implendum quod Deo promisit. Et enim tota causa cur antea excusaretur fuit impossibilitas, hoc est, quod non esset in potestate ipsius in illa manere. Quando vero id postea est ipsi possibile, cessat excusatio, & obligationis vis recurrit: quae non fuit per eiectionem extincta, sed solummodo sopita seu suspensa. Eam enim obligationem Praelati nõ tollunt eiciendo, vt nec de Religioso faciunt non Religiosum: quod non est in ipsorum potestate situm. Aduerte autem eum tantummodo ad tempus, vt se emendet, teneri per emendationem se de nouo reddere habilem vt recipiatur: nec excusari, quia emendatus debeat se religioni offerre, quantumuis ab ea nõ reuocetur. Secus esse vero, si per publicam sententiam iudicium ad id destinatum, eiectus esse in perpetuum, prout ex Nauarro habet Azor in citato cap. 16. quaest. 6. inquit inter caetera: talem tuta conscientia extra religionem ex qua eiectus est, viuere, vt in eo iustam sententiam & poenam sustineat acquirat.

Ceterum ad alium ordinem transire, à suo eiectus non tenetur: quia profitendo in vna religione non habet intentionem adstringendi se ad aliam: cum determinet illam in qua seruaturus sit perpetuam paupertatem, castitatem & obedientiam. Neque obstat quod ante ingressum in illum ordinem, forte vouerit vniuersum ingressum in religionem: quia tale votum sicut est simplex, ita etiam, perinde ac caetera simplicia quae emisit, commutatur in professionem; indeque exinguitur, nec reuiuiscit per eiectionem à religione; praesertim cum ea non obstat, quin professio in sua vi obligandi perseveret: adeo vt eiectus sciens se recipiendum, redire teneatur. Quam doctrinam Azor habet in eodem cap. 16. q. 5.

418.

Septimum documentum est. Eiectum teneri ad obseruationem castitatis religiosae, perinde ac ante eiectionem. Nõ tantum enim extra matrimonium eam viuere prohibetur, per sextum Decalogi praecipuum cõmune omnibus; sed etiam violare in vsu matrimonij, cuius inuendi est effectus incapax per professionem, in religione approbata, iuxta textum expressum in cap. vnico, De voto in sexto.

Ab obseruatione autem obedientiae religiosae eundem excusari, consequens est ex eo, quod religio in qua professus est, ipsum eiciendo, omnem de eo curam abiciat, habendo eum pro non suo: quo fit vt non intendat ei quid-

quam praecipere aut prohibere tanquam suo. Obedientia autem obseruationi locus non datur, vbi deest illam imponens: quia tali actioni deficit materia per defectum Superioris, qui illam suppeditet. Quod autem Nauar. in comment. 2. de regularibus nu. 35. ad eum defectum suppletendum (*nisi aliam religionem capessat*) debere ipsum Episcopo se offerre vt in eius sit cura & potestate: eiusque mandatis & iussis parere, ex vi voti cogatur: Azor in sequenti quaest. 11. bene tenet ex recepto more profitendi, quo obedientia perpetua promittitur tantum Superiori illius religionis & successoribus ipsis; siue immediatus sit, siue mediarus. Vnde sequitur vt si per iustam sententiam à religione excludatur, non cogatur ex vi voti alteri obedire. Ea enim de causa Nauarrus ipse fatetur eiectum non teneri ex vi voti, aliam religionem intrare. Ex qua causa pariter colligi potest, nec teneri vi voti se Episcopo offerre, vt in eius speciali potestate & cura sit tanquam religiosus, sed sufficit vt instar aliorum Clericorum obtemperet ei, in cuius diocesi habuerit habitationis domicilium. Verum tamen quia per eiectionem non definit esse vere & proprie Religiosus, etiam nullius religionis sit (pe in de ac Episcopus ab Episcopatu suo eiectus non desinit esse Episcopus, quantumuis sit absque Episcopatu) debet ex vi voti quo adstrictus manet, paratus esse ad obediendum si contigerit ipsum restitui ad pristinum statum, & in cura & potestate esse Superiori, quibus obedientiam promisit.

Octauum documentum est. Eiectum vti debere habitu clericali. Hoc Nauarrus habet in sequenti num. 36. & post eum Azor in seq. quaest. 13. & Leon. Lessius De iust. & iure lib. 2. cap. 4. num. 112. Ratio ipsorum est, quod per sententiam spoliatus habitu suae religionis, nõ teneatur, imo nec possit eo vti, vt ne habitu alterius religionis, nisi ad eam transferat: ad quod non adstringitur, vt ante habitum est. Vnde superest vt clericali habitu conditioni suae conuenienti, vtatur. Addit Lessius in seq. num. 115. à reliquis monasticis obseruantis, vt à iesunijs, vigilijs, delectu ciborum, silentio esse liberum. Pro quo facit quod obligatio ad eorum obseruationem, ex eo proueniat, quod praescribantur ex obedientia, per statutum declarata: atque iuxta antedicta, in eiecto à religione, obseruatio obedientiae suscipiatur.

Nonum documentum est. Eiectum ad paupertatis obseruationem ita teneri, vt non prohibeatur eorum quae acquisierit administrationem habere, tum ad vitam necessaria, tum ad aliquas pias causas. Hoc enim ipso quod eiectus, sit ei potestas sibi quoad corpori necessaria & animae commoda prouidendi. Si quid autem amplius acquirat, an ad monasterium pertineat difficultas est: cuius partem negantem Nauar. sequitur in memorato comment. 2. nu. 34. quia talis non est amplius monasterij membrum, neque ei subiectus. In eademque sententiam propendet Azor in eodem cap. 16. quaest. 9. Leonardus vero Lessius in memorato num. 112. secus Lud. Molinam, De iust. & iure tomo 1. tract. 2. quaest. 140. affirmantem teneri per hanc rationem; quod monasterium per monachi culpam & punitionem, non debeat amittere ius quod habuit in bonis illius siue acquisitis siue acquirendis. Neque enim per eiectionem ita desinit esse membrum religionis, vt hæc commone suum ius in illum perdat: vt argumento est, quod si ab eo repetatur, reuerti teneatur, tanquam ablato impedimento implendi perpetuam obedientiam quã in eadem religione Deo promisit. Eam sententiam tanquam tutiorem, iudicari in sequendam in praxi.

Superest obiter monendum in Concilio Trident. sess. 25. De regularibus cap. 19. editum esse decretum de reclamatione Religiosorum contra professionem ab ipsis factam: atque eiusdem praecelaram lectuque dignissimam declarationem tradi à Thoma Sanchez lib. 7. De matrimonio disp. 37. Apud quem relinquemus, ei qui volet videndam tanquam spectantem ad fori externi usum.

L A V S D E O.